

Informatieplicht van de franchisegever?

Onder de pijler FranchiseRecht heeft in een aantal edities van RetailTrends artikelen gestaan over de problematiek van omzetprognoses in franchiserelaties en de zorgplicht die de franchisegever in dit verband heeft. Er is ook kort ingegaan op de mate waarin de franchisegever zich heeft te houden aan het geven van informatie aan de potentiële franchisenemer. In dit artikel wordt hier vanuit zowel Nederlands als Europees perspectief nader op ingegaan.

DOOR: ANITA CANTA

Partijen die voorafgaand aan het totstandkomen van een overeenkomst in de onderhandelingsfase zitten, moeten hun gedrag mede laten bepalen door elkaars gerechtvaardigde belangen. Schending van een gerechtvaardigd belang van degene met wie wordt onderhandeld, kan een verplichting tot schadevergoeding opleveren. Denk hierbij aan het ongerechtvaardigd afbreken van de onderhandelingen.

Dit betekent dat partijen zich naar elkaar toe moeten gedragen volgens de regels van de redelijkheid en billijkheid. Hieruit kunnen bepaalde verplichtingen voor partijen voortvloeien, afhankelijk van de omstandigheden van het geval.

De vraag is of uit voornoemde regels echter ook een informatieverplichting voortvloeit voor een franchisegever. Moet een franchisegever bijvoorbeeld een potentiële franchisenemer informatie verstrekken over de economische haalbaarheid van de te exploiteren franchiseonderneming? En mag een franchisenemer op deze informatie vertrouwen zonder eigen onderzoek?

Wetgeving

In Nederland ontbreekt specifieke wetgeving over franchising en moeten we het doen met het algemene overeenkomsten- en verbintenissenrecht. Een franchisegever en een franchisenemer dienen zich naar elkaar toe op dezelfde manier te gedragen als partijen in andere contractsituaties: overeenkomstig de redelijkheid en billijkheid zoals in de inleiding genoemd. Hieruit kan een informatieplicht voor de franchisegever voortvloeien.

Daarnaast bestaat een zogenaamde Europese Erecode inzake Franchising. Deze Erecode is opgesteld door de

De Erecode bepaalt wanneer financiële ramingen en prognoses beschikbaar moeten zijn



Europese Franchise Federatie, een samenwerkingsverband tussen de Europese nationale franchiseorganisaties. Kort gezegd bepaalt de Erecode dat wanneer financiële ramingen en prognoses beschikbaar zijn, deze ook moeten worden overhandigd. De Erecode is echter alleen direct van toepassing indien de franchisegever lid is van de Nederlandse Franchise Vereniging (NFV). Als er geen lidmaatschap is, is deze Erecode niet direct van toepassing op de relatie met de franchisenemer.

Lampenier-arrest

Het Lampenier-arrest uit 2002 kan hierbij als voorbeeld worden genoemd. In deze kwestie was geen sprake van een lidmaatschap van de NFV en dus paste de Hoge Raad enkel de maatstaf van redelijkheid en billijkheid toe op een franchiserelatie. Het rechtsorgaan oordeelde dat ook in een dergelijke relatie sprake kan zijn van een informatieplicht, bijvoorbeeld als de franchisegever de actuele cijfers heeft van een vestiging en merkt dat de franchisenemer uitgaat van veel optimistischer cijfers. In zo'n geval dient de franchisegever de franchisenemer daarop te wijzen.

Er bestaat, aldus de Hoge Raad geen algemeen geldende plicht van een franchisegever om een potentiële franchisenemer in te lichten over de te verwachten omzet of winst. Maar als een franchisegever besluit om een franchisenemer op de hoogte te stellen van de te verwachten omzet, dan moet hij er ook op toezien dat die informatie deugt.



In een geval dat in 2004 werd voorgelegd aan de rechtbank in Utrecht, herhaalde de rechter de overwegingen van de Hoge Raad. De rechter voegde daaraan toe dat als de franchisegever omzetgegevens verstrekt, hij moet instaan voor de bij het totstandkomen van de informatie gehanteerde uitgangspunten en voor de zorgvuldigheid van het daaraan ten grondslag liggende onderzoek. Dit overigens wel binnen bepaalde grenzen. De rechtbank oordeelde in die specifieke zaak vervolgens: "Een aspirant-franchisenemer zal in beginsel ook op de juistheid van een dergelijk rapport mogen afgaan en niet zelf een onderzoek hoeven in te stellen". Het spreekt voor zich dat deze uitspraak van de rechtbank niet dezelfde rechtskracht heeft als een uitspraak van ons hoogste rechtsorgaan, de Hoge Raad.

Richtlijnen

In Duitsland kent men net als in Nederland geen specifieke wetgeving op het gebied van franchising. Wel sluit de rechtspraak in Duitsland aan bij voornoemde Europese Erecode inzake Franchising, die in Duitsland is vastgelegd in richtlijnen van de Duitse Franchisevereniging. Deze richtlijnen verplichten een franchisegever en een franchisenemer, kort gezegd, om die informatie aan elkaar te verstrekken die van essentieel belang is voor de beoogde relatie.

In België geldt sinds 1 februari 2006 specifieke wetgeving op het gebied van commerciële samenwerkingsovereenkomsten, zoals franchiseovereenkomsten. Deze wetgeving verplicht een franchisegever om uiterlijk één maand voor de beoogde ingangsdatum van de franchiseovereenkomst aan de franchisenemer een zogenaamd Precontractual Information Document en een concept franchiseovereenkomst beschikbaar te stellen. Indien dit niet wordt nageleefd, dan kan het contract of een

Er bestaat geen algemene verplichting om omzetprognoses of winstverwachtingen af te geven

bepaalde clause van het contract nietig zijn. Deze regels zijn van dwingend recht, zelfs als partijen beslist hebben dat een franchiseovereenkomst onder bijvoorbeeld het Nederlands recht valt. Nietigheid betekent dat partijen dan geen beroep op dat contract of die bepaling kunnen doen.

Informatieplicht

De Belgische wetgeving is vergelijkbaar met de rechtssystemen in Frankrijk, Spanje en Italië. Ook Zweden kent soortgelijke wetgeving met betrekking tot de informatieplicht van de franchisegever. Landen als Oostenrijk, Zwitserland en Engeland kennen geen specifieke wetgeving op het gebied van franchising. In Oostenrijk en Zwitserland wordt aan de hand van de redelijkheid en billijkheid bekeken of en in welke mate een franchisegever gehouden is informatie te verstrekken aan een potentiële franchisenemer.

Voorts zijn de precontractuele informatieverplichtingen van voornoemde landen onder meer vastgelegd in regelingen zoals de Europese Erecode inzake Franchising. Een franchisegever die lid is van de landelijke franchisevereniging, is verplicht om volledige en correcte schriftelijke informatie en documentatie te geven over de franchiseverhouding aan een franchisenemer. Dat moet binnen een redelijke tijd voor het sluiten van een bindende overeenkomst gebeuren. Er bestaat geen algemene verplichting om omzetprognoses of winstverwachtingen af te geven.

Zorgvuldig

Een franchisegever doet er goed aan om alle bij hem beschikbare essentiële informatie aan een potentiële franchisenemer ter beschikking te stellen, maar alleen dan als deze informatie op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen en als deze gebaseerd is op deugdelijk onderzoek. Deze algemene richtlijn geldt ook voor omzetprognoses of winstverwachtingen.

Bij iedere afweging geldt dat de belangen van beide partijen bepalend zijn voor de vraag hoe ver de informatieverstrekking in het concrete geval dient te reiken. Zowel de wetgeving en rechtspraak in de ons omringende landen als de Erecode kunnen hierbij als leidraad dienen voor wat de maatstaf van redelijkheid en billijkheid eist. Ook de rechtspraak zal daarmee immers in verdergaande mate rekening houden. Indien er sprake is van een franchiseovereenkomst met internationale aspecten is het noodzakelijk om onderzoek te doen naar de dwingend-rechtelijke regels in de betrokken landen. Hieruit kunnen aanvullende verplichtingen voortvloeien. ■

Mx. drs. Anita Canta is advocaat en gespecialiseerd op het gebied van distributie- en franchising. Zij is werkzaam bij CMS Dextis Stax Busmann; een juridische dienstverlener die werkzaam is voor ondernemingen, instellingen en overheden. Het kantoor adviseert en verleent bijstand bij transacties, financieringen, vastgoedprojecten, commerciële projecten en alle overige juridische specialismen.